

ROYAUME DE BELGIQUE

KONINKRIJK BELGIE

AVIS DU CONSEIL D'ETAT

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre des vacations, saisi par le Ministre de la Justice, le 9 juillet 1999, d'une demande d'avis, dans un délai ne dépassant pas trois jours, sur un projet d'arrêté ministériel "modifiant l'annexe à l'arrêté ministériel du 28 mai 1997 en exécution de l'arrêté royal du 23 mai 1997 fixant les conditions d'octroi, le tarif et les modalités de paiement de l'indemnité allouée aux avocats en exécution des articles 455 et 455bis du Code judiciaire, modifié par l'arrêté royal du 13 juin 1999", a donné le 28 juillet 1999 l'avis suivant :

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede vakantiekamer, op 9 juli 1999 door de Minister van Justitie verzocht hem, binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, van advies te dienen over een ontwerp van ministerieel besluit "tot wijziging van de bijlage bij het ministerieel besluit van 28 mei 1997 tot uitvoering van het koninklijk besluit van 23 mei 1997 tot vaststelling van de voorwaarden voor de toekenning, het tarief en de wijze van uitbetaling van de vergoeding verleend aan de advocaten ter uitvoering van de artikelen 455 en 455bis van het Gerechtelijk Wetboek, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 13 juni 1999", heeft op 28 juli 1999 het volgende advies gegeven :

Observation préalable

En raison de l'urgence, l'avis avait été demandé dans les trois jours conformément à l'article 84 des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat.

Au moment où cet avis devait être donné le Gouvernement DEHAENE était démissionnaire et le nouveau Gouvernement venait de prêter serment. Conformément à l'usage la demande d'avis a été tenue en suspens en attendant que le nouveau Ministre de la Justice décide de maintenir la demande d'avis faite par son prédécesseur. C'est pourquoi, l'avis n'a pas été donné dans le délai de trois jours.

Toutefois, il a été décidé que dans l'attente de la décision prise par le Ministre de la Justice et pour pouvoir donner plus rapidement suite à une décision affirmative, l'avis serait néanmoins donné sans tarder.

Observations générales

1. Les articles 455 et 455bis du Code judiciaire habilite le Roi, après avoir pris l'avis du Conseil général de l'Ordre national des avocats, à déterminer, par un arrêté délibéré en Conseil des ministres, les conditions d'octroi, le tarif et les modalités de paiement de l'indemnité due aux avocats participant aux activités du bureau de consultation et de défense ou commis d'office en vertu de la loi.

.../...

2. L'arrêté royal du 23 mai 1997 "fixant les conditions d'octroi, le tarif et les modalités de paiement de l'indemnité allouée aux avocats en exécution des articles 455 et 455bis du Code judiciaire" (1) établit un système d'indemnisation qui se fonde sur les points obtenus par l'avocat en fonction des prestations effectuées.

L'article 1er, 1°, alinéa 3, précise :

"Les points sont attribués par prestation, sur la base d'une liste mentionnant les points correspondant à des prestations déterminées.

Cette liste est fixée par le Ministre de la Justice."

3. La liste des points visée à l'article 1er, 1°, alinéa 3, de l'arrêté royal du 23 mai 1997 précité est fixée dans l'annexe à l'arrêté ministériel du 28 mai 1997 (2).

Selon les considérants du texte en projet, cette liste n'est plus adaptée à la pratique juridique actuelle, dès lors qu'elle ne tient pas compte des prestations non suivies d'une procédure, telles que les avis ou la médiation.

(1) Moniteur belge du 2 septembre 1997

(2) Arrêté ministériel du 28 mai 1997 "en exécution de l'arrêté royal fixant les conditions d'octroi, le tarif et les modalités de paiement de l'indemnité allouée aux avocats en exécution des articles 455 et 455bis du Code judiciaire" (Moniteur belge du 2 septembre 1997).

L'auteur du projet estime également que le calcul des frais de déplacement doit être revu.

4. L'article 3 de la loi du 23 novembre 1998 "relative à l'aide juridique" (1) abroge les articles 455 et 455bis du Code judiciaire. En vertu de l'article 11, la loi n'entre cependant en vigueur qu'à la date fixée par le Roi pour chacune de ses dispositions et au plus tard le 31 décembre 1999. Aucun arrêté royal n'ayant été pris à ce jour, les articles 455 et 455bis sont toujours en vigueur.

Examen du projet

Intitulé

Il convient de reproduire l'intitulé exact de l'arrêté ministériel du 28 mai 1997 qui est :

"Arrêté ministériel en exécution de l'arrêté royal fixant les conditions d'octroi, le tarif et les modalités de paiement de l'indemnité allouée aux avocats en exécution des articles 455 et 455bis du Code judiciaire."

La même observation vaut pour l'article 1er et pour l'intitulé de l'annexe.

(1) Moniteur belge du 22 décembre 1998.

Préambule

Alinéas 1er et 2

Mieux vaut fusionner ces alinéas et écrire :

"Vu le Code judiciaire et notamment l'article 455, remplacé par la loi du 9 avril 1980 et modifié par la loi du 13 avril 1995 et l'article 455bis, inséré par la loi du 9 avril 1980 et modifié par la loi du 13 avril 1995".

Alinéa 3 (devenant l'alinéa 2)

Mieux vaut viser, de manière plus précise, l'article 1er, 1°, alinéa 3, de l'arrêté royal du 23 mai 1997. Cette disposition n'a pas été modifiée par l'arrêté royal du 13 juin 1999.

Alinéa 5

Il n'est pas nécessaire de viser l'accord du Conseil général de l'Ordre national des avocats, cet avis n'étant pas requis en vertu de l'article 1er, 3° de l'arrêté royal du 23 mai 1997. En conséquence, celui-ci doit être omis.

*

.../...

Les considérants relatifs à l'urgence doivent être omis en raison de l'observation formulée dans l'observation préalable du présent avis.

Au surplus, il y a lieu d'écrire :

"Vu l'avis du Conseil d'Etat, donné le 28 juillet 1999.".

Dispositif

Article 2

En vertu du principe général de non rétroactivité des actes administratifs, cet article n'est admissible que s'il ne porte pas atteinte à des droits acquis.

Or, certaines dispositions de la nouvelle liste des points sont moins favorables que celles de l'ancienne liste.

Il n'est cependant pas porté atteinte aux droits acquis des avocats dans la mesure où, comme l'a expliqué le représentant du ministre, la nouvelle liste est appliquée par les barreaux depuis septembre 1997.

Annexe

Le texte néerlandais de l'annexe devrait être rédigé de façon plus soignée du point de vue de la correction de la langue. A titre d'exemples, quelques propositions de texte sont faites dans la version néerlandaise du présent avis.

.../...

Il y a lieu d'écrire, in fine :

"Vu pour être annexé à l'arrêté ministériel du ...
relatif à ...".

Voorafgaande opmerking

Wegens het spoedeisende karakter was verzocht om een advies binnen drie dagen, overeenkomstig artikel 84 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Toen dit advies moest worden uitgebracht, was de Regering-DEHAENE ontslag nemend en had de nieuwe Regering net de eed afgelegd. Zoals gebruikelijk is de adviesaanvraag in beraad gehouden, in afwachting van de beslissing van de nieuwe Minister van Justitie om de adviesaanvraag ingediend door zijn voorganger te handhaven. Dat is de reden waarom het advies niet binnen drie dagen is uitgebracht.

Er is evenwel besloten om, in afwachting van de beslissing van de Minister van Justitie, en om sneller gevolg te kunnen geven aan een bevestigende beslissing, het advies niettemin zonder verwijl uit te brengen.

Algemene opmerkingen

1. De artikelen 455 en 455bis van het Gerechtelijk Wetboek machtigen de Koning om, na het advies van de Algemene Raad van de Nationale Orde van Advocaten te hebben ingewonnen, bij een in de Ministerraad overlegd besluit de toekenningsvoorwaarden, het tarief en de wijze van uitbetaling vast te stellen van de vergoeding verschuldigd aan advocaten die deelnemen aan de werkzaamheden van het bureau van consultatie en verdediging of die ambtshalve zijn toegevoegd krachtens de wet.

.../...

2. Het koninklijk besluit van 23 mei 1997 "tot vaststelling van de voorwaarden voor de toekenning, het tarief en de wijze van uitbetaling van de vergoeding verleend aan de advocaten ter uitvoering van de artikelen 455 en 455bis van het Gerechtelijk Wetboek" (1), stelt een vergoedingsregeling vast die gebaseerd is op de punten die de advocaat gekregen heeft voor verrichte prestaties.

Artikel 1, 1°, derde lid, bepaalt het volgende :

"De punten worden verleend per prestatie volgens een lijst die de aan te rekenen punten voor welbepaalde prestaties vermeldt. Deze lijst wordt door de Minister van Justitie vastgesteld."

3. De puntenlijst bedoeld in artikel 1, 1°, derde lid, van het genoemde koninklijk besluit van 23 mei 1997 is vastgesteld in de bijlage bij het ministerieel besluit van 28 mei 1997 (2).

Luidens de overwegingen van de ontworpen regeling is die lijst niet meer aangepast aan de huidige rechtspraktijk, aangezien ze geen rekening houdt met de prestaties waarop geen rechtsgeding volgt, zoals adviesverlening of bemiddeling.

(1) Belgisch Staatsblad van 2 september 1997.

(2) Ministerieel besluit "tot uitvoering van het koninklijk besluit tot vaststelling van de voorwaarden voor de toekenning, het tarief en de wijze van uitbetaling van de vergoeding verleend aan de advocaten ter uitvoering van de artikelen 455 en 455bis van het Gerechtelijk Wetboek" (Belgisch Staatsblad van 2 september 1997).

De steller van het ontwerp is tevens van oordeel dat de berekening van de reiskosten herzien moet worden.

4. Artikel 3 van de wet van 23 november 1998 "betreffende de juridische bijstand" (1) heft de artikelen 455 en 455bis van het Gerechtelijk Wetboek op. Krachtens artikel 11 treedt de wet echter pas in werking op de datum die voor iedere bepaling door de Koning wordt vastgesteld en uiterlijk op 31 december 1999. Aangezien er tot op heden nog geen koninklijk besluit is uitgevaardigd, zijn de artikelen 455 en 455bis nog altijd van kracht.

Onderzoek van het ontwerp

Opschrift

Het opschrift van het ministerieel besluit van 28 mei 1997 moet juist worden overgenomen :

"Ministerieel besluit tot uitvoering van het koninklijk besluit tot vaststelling van de voorwaarden voor de toekenning, het tarief en de wijze van uitbetaling van de vergoeding verleend aan de advocaten ter uitvoering van de artikelen 455 en 455bis van het Gerechtelijk Wetboek.".

Dezelfde opmerking geldt voor artikel 1 en voor het opschrift van de bijlage.

(1) Belgisch Staatsblad van 22 december 1998.

Aanhef

Eerste en tweede lid

Het zou beter zijn deze leden samen te voegen en het volgende te schrijven :

"Gelet op het Gerechtelijk Wetboek, inzonderheid op artikel 455, vervangen bij de wet van 9 april 1980 en gewijzigd bij de wet van 13 april 1995, en op artikel 455bis, ingevoegd bij de wet van 9 april 1980 en gewijzigd bij de wet van 13 april 1995".

Derde lid (dat het tweede lid wordt)

Het zou beter zijn om, met het oog op meer nauwkeurigheid, te verwijzen naar artikel 1, 1°, derde lid, van het koninklijk besluit van 23 mei 1997. Deze bepaling is niet gewijzigd bij het koninklijk besluit van 13 juni 1999.

Vijfde lid

Het is niet nodig te verwijzen naar de akkoordbevinding van de Algemene Raad van de Nationale Orde van Advocaten, aangezien dat advies niet krachtens artikel 1, 3°, van het koninklijk besluit van 23 mei 1997 vereist is. Dit lid dient bijgevolg te vervallen.

*

De overwegingen met betrekking tot het spoedeisende karakter moeten vervallen gezien de opmerking gemaakt in de voorafgaande opmerking van dit advies.

.../...

Bovendien schrijve men :

"Gelet op het advies van de Raad van State, gegeven op 28 juli 1999.".

Dispositief

Artikel 2

Krachtens het algemene beginsel van niet-terugwerking van bestuurshandelingen is dit artikel alleen aanvaardbaar voor zover het geen afbreuk doet aan verworven rechten.

Welnu, sommige bepalingen van de nieuwe puntenlijst zijn minder gunstig dan die van de vroegere lijst.

Er wordt evenwel geen afbreuk gedaan aan de verworven rechten van advocaten, aangezien de nieuwe lijst, zoals de vertegenwoordiger van de minister heeft uitgelegd, sedert september 1997 door de balies wordt toegepast.

Bijlage

De Nederlandse tekst zou zorgvuldiger gesteld moeten worden uit het oogpunt van correct taalgebruik. Bij wijze van voorbeeld worden hier enige tekstvoorstellen gedaan.

.../...

Onder 1.1. Consultatie schrijve men "maximaal" in plaats van "maximum" (deze opmerking geldt voor heel het ontwerp); in 1.3. schrijve men "Schriftelijk advies" in plaats van "Geschreven advies".

Punt 17 zou aldus gesteld kunnen worden :

"17. Op-en neerreizen

De tijd benodigd voor het op- en neerreizen wordt vergoed naar rata van een half punt voor iedere 20 km die specifiek voor een bepaalde zaak vanaf het kantoor wordt afgelegd."

Men schrijve, in fine, :

"Gezien om te worden gevoegd bij het ministerieel besluit van ... betreffende ...".

La chambre était composée de

Monsieur J.-J. STRYCKMANS,
de Heer

Monsieur P. LIENARDY,
de Heer
Madame S. GEHLEN,
Mevrouw

Monsieur P. GOTHOT,
de Heer

Madame B. VIGNERON,
Mevrouw

Le rapport a été présenté par
Mme P. VANDERNACHT, auditeur. La
note du Bureau de coordination a
été rédigée et exposée par
M. A. LEFEBVRE, référendaire.

La concordance entre la ver-
sion française et la version
néerlandaise a été vérifiée sous
le contrôle de M. R. ANDERSEN,
président de chambre.

LE GREFFIER - DE GRIFFIER,

B. VIGNERON

De kamer was samengesteld uit

premier président,
eerste voorzitter,

conseillers d'Etat,
staatsraden,

assesseur de la
section de législation,
assessor van de
afdeling wetgeving,

greffier assumé,
toegevoegd griffier.

Het verslag werd uitge-
bracht door Mevr. P. VANDERNACHT,
auditeur. De nota van het Coör-
dinatiebureau werd opgesteld
en toegelicht door de
H. A. LEFEBVRE, referendaris.

De overeenstemming tussen de
Franse en de Nederlandse tekst
werd nagezien onder toezicht
van de H. R. ANDERSEN, kamer-
voorzitter.

LE PREMIER PRESIDENT -
DE EERSTE VOORZITTER,

J.-J. STRYCKMANS